

Ni dovolj, ako rečemo: izdelal se je predpasnik, okrašen z vezeninom v narodnem slogu. Treba bo skrbno proučiti katere in kake so tehnike raznih vezenin naše obširne domovne, ter metodično vsprejeti to znanje naslanjaje se na izdelovanje lahkih, potem vedno težjih vzorcev. Ta uk bi se pridružil drugim panogam r. d. in obsegal razne stopnje osnovne šole ter končno uvedel učenke do spretnosti izdelovati pa tudi razumevati domače vezanine.

(Dalje prihodnjič.)

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— Na hrastniški šoli se je izvršil sklep šolskega leta z razstavo ženskih ročnih del, s telovadbo vseh 7 deških razredov ter s predavanjem g. Bajžlja: »O telesni vzgoji otrok do 17. leta«. Predavanja se je udeležilo toliko odraslih poslušalcev, da je bil razred skoro premajhen in tudi razstava je bila ves dan dobro obiskana ter je prinesla gdč. Laznikovi, učiteljici ž. r. d. obilo priznanja. Telovadba pod vodstvom obeh telov. učiteljev Groznika in Hofbauerja je številnemu občinstvu ugajala, bodisi igra prvencev lovečih »miško«, izvabljaljoča salve smeha, kakor lepi nastopi ostalih razredov v prostih vajah do 7. razreda, ki je izvajal svoje proste vaje pevajoč našo vedno lepo v srce segajočo himno »Naprej«, pri čemer je bilo marsikatero oko solzno. Postavili so se ta dan naši navihani hrastniški šolarji!

— po Mladinsko akademijo so prirele mariborske ljudske in meščanske šole dne 19. junija v mestnem gledališču. Namen prireditve je bil, vzbujati v najširjih krogih zanimanje za otroško bolnico; pri tem pa je tudi prišlo umetniško stremenje na svoj izdaten račun. Vzpored je vseboval žive slike, dramatične, telovadne in rajalne nastope s petim in godbo ter posamezne pevske točke poedinih šol. Misel, združiti pevske razrede v celokupni nastop, je bila izredno srečna, kajti, podala se je nekaka celotna slika delovanja na polju pevskega pouka, in to je treba posebej poudariti. V spored je prišla na ta način prijetna menjava in raznovrstnost, ki bi inče bila nemogoča in ki često povzročuje, da postanejo šolske prireditve enolične in brezbarvne. Pevskih točk je bilo okoli 25 in so obsegale eno-, dvo- in troglasne narodne in umetne pesmi, koračnice i. dr., in to s spremljevanjem in brez spremljave. Zastopane so bile tudi hrvatske in srbske pesmi. Želeti pa bi bilo, da bi pri prihodnji slični prireditvi bile zastopane E. Adamičeve otroške pesmi (s spremljevanjem klavirja), ki so za take prilike kakor nalašč ustvarjene.

Popevalo se je vseskozi živahno in z vidnim veseljem; zbori so bili vedno in natančno naštudirani. Vsak pevovodja oz. pevovodkinja se je potrudil, podajati kar najbolje. To se je tudi posrečilo in je bilo celokupni stvari v prid. Nekateri zbori so popevali nad vse pričakovanje lepo in to glede vsebinske deklaracije in dinamskih ter ritmiških gradacij. Vsa čast tem neimenuvanim! Podlaga takim uspehom je pač sistemsko delo in ne hipno, mehansko vtepanje, ki je stvari navadno le v kvar in uniči že poprej potrebno veselje.

Posebno priznanje zasluži režija, kajti funkcionirala je brezhibno, kar pač nekaj pomeni pri nastopu 11 šol, ki so v svojih poedinih zborih šteje 25—90 pevcev. (Celokupno okoli 700 pevcev in pevki.) Velikopotezna ideja se je izvedla z združenimi močmi nad vse častno in tvarka velik napredek napram predvojnemu — Mariboru. In to nas veseli, osobito, ker poznamo tukajšnje šolske razmere izza daljše dobe. Pojav je pa tudi v našem splošnem muzikalnem življenju vreden da se poudari. Tvarja nekako podlaga za razmah in razvoj narodne pevske kulture. Pri tem še pridobi umetniška odgoja naroda in нравstveni prehod celega javnega življenja se posredno pospešuje. Tukaj je torej delo in ne prazna fraza!

Obisk je bil nad vse časten in doslej brez primere; prireditve se ponavljajo.

Omogočeno pa je bilo to obsežno podietje, ki gotovo drugod nima sličnega primera, na ta način, da so se v Mariboru za to pripravljali sistemsko predpogoji. Žalibog se ni poročalo svoječasno nikjer o prireditvi II. dekliške meščanske šole (o Bažiču I. 1920) v gledališču ter o izvajanju obširnejše spevoigre, s spremljevanjem orkestra, zastran II. deške šole (I. 1920) v kazinski dvorani.

H koncu naj še omenim kot posebno, celokupni nastop mariborske šolske

mladine o priliki slavnosti kraljeve poroke (8. junija) v ljudskem vrtu. Nastopilo je nakrat okoli 1800 otrok, ki so peli: Bože pravde, Lepo našo domovino in Otok bleški. Zaradi prostih šolskih dni se ni mogla izvesti prvotna namera, nastopa celokupne šolske mladine, vstevši srednješolske, kar bi bilo dalo okoli 3000 glasov broječi zbor. Nastopi pevskih mas pač vplivajo ravno tako, kakor nastopi telovadnih mas, to so poznali že stari Grki in velike pevske organizacije gojijo to tudi danes. — M. Družović.

— po Moravče. Tukajšnje učiteljstvo je priredilo tudi v zadnjem šolskem letu 2 predstavi: 1. Mladi Jugosloven, deklamacija; 2. Zapuščena sirota, prizor s petjem; 3. Vida Jerajeva: Tri Punčke, deklamacija; 4. Jagode, enodejanka; 5. Materim blagoslov, trodejanka s petjem in rajanjem dne 8.—9. aprila z najboljšim uspehom. Tovarišicima Tomčevi in Gradišarjevi vsa čast! — Drugo 25. junija za ljudstvo in 28. junija za šolarje iz Moravč. Vrhpolja, Ribč in Peč I. Poklonitev spominu kralja Petra I. Osvoboditelja. 2. Ivan Štukelj: Vidov dan, deklamacija. 3. Kralj Matjaž, igrokaz s petjem in rajanjem. Strinjam se z dobriškim poročilom o igri »kralj Matjaž«, a prepričan sem se, da nudi delce take domoljubne prizore, ki zahteva celega in požrtvovalnega Jugoslovana. Pri tej predstavi je sodelovalo skoraj vse učiteljstvo, kateremu tudi zato dostojno hvalo! Naj še pristavim, da me za sedaj najbolj zanimajo in razveselje poročila o našem narodnem prosvetnem delu.

Tu je vse dobro obetajoča in bujno cvetoča pomlad naše mlade države! — T. J.

— po Iz Boštanj ob Savi. Da tudi pri nas ne spimo, to hočemo dokazati z nastopnimi vrsticami. Naša šolska mladina je vpriporila v proslavo Vidovega dne 29. junija t. l. 2 igri: »Ptičji kralj« in »Jagode«. Pred prvo igro in po igri so otroci tudi nekoliko zapeli v občo zadovoljnost navzočega občinstva, ki je napolnilo sokolsko telovadnico do zadnjega kotička. Ravnotako so ugajale prisotnim deklamacije. Najbolj so pa bili ljudje zadovoljni z obema igrama. Z uspehom smo tako v moralnem kakor v gmetnem oziru lahko povsem zadovoljni. Čisti dobiček — nad 1000 K — se porabi za nakup knjig za šolarsko knjižnico. — Da je predstava tako izborna uspeha, gre zasluga predvsem nad vse marljivi gospodični učiteljici Anki Celarjevi, ki porabi tudi del počitnic v izobrazbo mladine in naroda. — Sokolskemu društvu v Boštanju prisrčna hvala za prepustitev gledališkega odra za šolske prireditve!

— po V Št. Petru pri Novem mestu smo se letos na tukajšnji šoli prav pridno gibal. V izvenšolskem času smo prirejali protialkoholne sestanke oz. zbor, pri katerih je predavalo učiteljstvo o zlih posledicah alkohola, o abstinenci in slično. Pri vsakem sestanku so nastopali tudi učenci in učenke z deklamacijami ter prozaičnimi sestavki iste vsebine. Uspeh je bil naravnost silažen. V teh krajih, kjer smo ob vznožju vinskih gor — Trške gore, Grčevja, smo imeli 160 »Mladih junakov«. 1. junija smo se peljali s šolsko mladino na okrašenih vozovih v Prečno na izlet. Tam nas je povedel požrtvovalni tov. nadučitelj Zupančič k razvalini »Luknje«, elektrarni; ogledali smo si znameniti jez, apnenico in izdelovanje lončenine, kar so otroci z velikim zanimanjem opazovali. Nazadnje smo si ogledali še novo župno cerkev s krasnimi umetninami, ki je gotovo do danes najlepša cerkev na Dolenjskem. Šolsko leto smo zaključili s šolsko razstavo in predstavo. Razstava je nudila pestro sliko: ženska ročna dela, izmed katerih so najbolj zanimale vezanine na domače platno; deška ročna dela: razno orodje v miniaturi, koški, košare, pehari, ročne stoppe, krtače, metle itd. Stene pa so bile okrašene z nad 300 risbami. Razstavo so si ogledali razun staršev tudi inteligenca iz naših gradov in iz okoliških krajev. Vsi so bili presenečeni nad umotvori naše kmečke mladine. Starši so se ginjaivo zahvaljevali učiteljstvu za trud, ki ga je imelo z njihovo deco. 29. junija popoldne pa so stopili naši učenci na šolski oder. Mnogi iz zelo ugajal »Ciciban« naših najmlajših. Ant. Medvedova »Ali vino ali vodo« nastop mladih vojakov ter igrice »Darežljivi otroci« in »Lažnjiva Milena«. Učiteljstvu na tej šoli je čestitati, da je umelo z neumornim in vztrajnim delom pridobiti si ljudstvo za šolo.

— po Šolsko vodstvo v Dobličah pri Črnomlju je priredilo 29. junija razstavo risarskih del, rokotvornega pouka in ženskih ročnih del. Kombinacija raznih rastlin je bila skrbno izpeljana. Tudi drugi ornamentni so bili snažni. Deklice so uporabile ornamente na prtih, brisačah itd.

Platno je bilo domače, belokranjsko. Na mizi in omari so bili razpostavljeni lično izrezani leseni predmeti. Največ je bilo takih, ki jih vidijo doma.

Razstave so kakor v mestih, potrebne tudi na deželi. Starši vidijo dela učenca, jih primerjajo z drugimi, kritikujejo in ocenjujejo. Čut za lepoto imajo tudi deželani, akoprav ne tako razvitega. Pri razstavah ima tudi učiteljstvo svoje zaščeno za trud.

— po Razstava na meščanski šoli v Ribnici. Ribniška meščanska šola je priredila koncem tretjega leta svojega obstoja razstavo risb in ženskih ročnih del, ki je pokazala, da ima ta zavod v kljub dosedaj skrajno neugodnim razmeram zelo mnogo življenske sile v sebi.

V dneih 28. 29. junija in 2. julija so vrvele množice ljudi vseh slojev po stopnicah deške osnovne šole v I. nadstropje kjer je nastaniena začasno ta šola in vstopale v sobo III. razreda, kjer so bile razstavljene po stenah risbe, urejene po razredih in skupinah, kažo občinstvu napredek učencev in učenk v risanju po naravi ornamentiko, perspektivno in projekcijsko (geometrično) risanje. Na mizah sredi sobe so bila ženska ročna dela — ob prednji steni pa je bila raztrešena »suhah roba« — dar kočevskega okraja Nj. Veličanstvu.

Prilika je bila — pokazati ljudstvu, kaj premore njih domača obrt —, ako jo vodi večša roka in pa zbuditi zanimanje za mnogokrat omalovaževane izdelke, ki bodo v svoji okusni sestavi krasili dom našega ljubljenskega vladarja.

Ali naj hvalim ali naj navajam posameznosti? Nikakor ni to potrebno! Kdor je videl risbe, ta si lahko ustvari vsaj malo sliko o trudu in delu g. štrokov, učitelja Trošta o marljivosti g. Fricove, ki je v enem letu doseglja presenetljive uspehe s svojim vztrajnim delom.

Tik deške osnovne šole se nabira gradbeni material, gase apno, v najkrajšem času bo postavljen temelj novi ponosni zgradbi. Razstava je zaključujoč dobo bojov in težko posvetila trud faktorjev, ki so omogočili, da dobi šola lastno streho. Vsa čast trgu in vrli posojilnici mecenom na vroča hvala!

Razstavo so obiskali gg. okrajni glavar, g. ravnatelj kočevske gimnazije, okraj. šol. nadzornika Novak J. in Hočevar M., profesorji in učiteljstvo iz Kočevja in okoliških ter trških šol.

Prišli so odlični zastopniki obrti in trgovine okraja, prijatelji in dobrotniki.

Književnost in umetnost.

— k Izveštaj više (gradjanske) i više obopolne te opetovne nučke škole v Kutini. Koncem škol. god. 1921—1922. Uredil Franjo Pihla, upravitelj viš. puč. škole. Sadržaj: Značaj prosviete i višja pučka škola; Dan mučenika Zrinskog i Frankopana; Stanje škole; Naučna osnova za viš. puč. školu real. smjera; Pismene zadaće g. 1921/22.; Uzgoj i disciplina; Sjednice nastav. zb.; Tečaj za nepismene (analfabete); Produkcija školske mladeži u javnosti; Imenik; Važnije naredbe i dopisi škol. vlasti; Praznici; Ti se bojiš; Školski letopis itd. itd.

— k Navaden človek. Spisal Branislav Nušić. Prevel Fr. Govekar. Izdala Zveza kulturnih društev v Ljubljani. Naši pokrajinski odri so dobili zopet lepo domačo igro, ki jo bodo povsod z uspehom uprizarjali. »Navaden človek« se je igral v Ljubljani v dramskem gledališču in v »Ljudskem domu« z popolnim uspehom. Dejjanje se godi blizu Belgrada ob času političnega preganjanja in Branislav Nušić je znal s svojim humorjem podati v treh slikah priproste tipe vsakdanjega življenja, ki vzbujajo med gledalci mnogo smeha. Igra je prav lahko uprizorljiva, ker je ves čas isto prizorišče (vinograd pred hišo) in nastopa le malo oseb, za katere bo povsod mogoče najti primernih igralcev.

Naša gospodarska organizacija.

— g Zanimiv in poučen pregled o darovih za Neratov temelnikamen »Učit. domu« v Mariboru se je podal na občnem zboru 16. 7. 1922. Do takrat se je odzvalo od kakih 350 šol mariborske oblasti pozivu in vposlalo prispevke 87 šol v skupnem znesku 3000 Din. Ako se odzovejo še ostale ¼ v tem razmerju, bode znašala ta zbirka okroglo 50.000 K, kar bi delalo čast spominu velikega pokojnika in zavednosti učiteljstva, kateremu bode domašala naprava veliko korist. Do sedaj se je odzvalo največ šol v okraju Št. Lenart, Maribor mesto in Maribor okolica. So pa še žal nekateri okraji iz katerih ni došel do takrat še

noben prispevek n. pr. Brežice, Gornji grad, Gornja Radgona, Konjice in Sevnica. Od celjskega okraja z mestom vred se je odzvalo samo 1 šola. Ta pregled ne potrebuje komentaria in dovoli jasno govoriti.

Ker upamo, da se s 1. avgustom odzovejo še zaostale šole, zato počakamo s priobčevanem darov še 14 dni. Če je kaka šola zrubila položnico, naj se zglašuje po dopisnici.

Rezervni sklad. Prostovolni organizacijski davek — 1922. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 12. izkaz. 25 Din: Učiteljstvo, dekliške šole — Slov. Bistrjica. 25 Din: Ivan Michler — Vrhnik. 20 Din: Šolsko vodstvo — Št. Janž, Dolenjsko. 20 Din: Marica in Ludvik Koželj — Št. Peter pri Novem mestu. 20 Din: Rudolf Simon — Ojstrica pri Dravogradu. 15 Din: Fran Zopf, nadučitelj v p. — Celje. Blagi tovariš je poslal svoj obolus malo pred svojo smrtjo v prepričanju, da le v združenju in organizaciji lahko kaj dosežemo. Počivaj v miru, blaga in zlata duša! Lahka Ti bodi svobodna zemlja slovenska! 10 Din: Marija Zopfova, učiteljica v p. in soproga pokojnega tov. Frana Zopfa — Celje. Naše sožalje! 10 Din: Ludovik Pirkovič — Skocijan pri Mokronogu. 10 Din: Jadviga Malovrhova — Ježica. 10 Din: Gjurjo Ivan Léšica — Ljubljana. 10 Din: Anton Porekar — Hum p. Ormož ob Dravi. — Današnji izkaz 175 Din. Prej izkazanih 7737 Din. Skupaj 7912 Dn. — Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Vsak Jugoslovan mora biti član

„Jugoslovanske Maticice!“

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

— Članom radovljskega okrajnega učit. društva. Naše društvo mora izvoliti po enega delegata za pokrajinsko in glavno skupščino. Ker zborovanja ni mogoče sklicati, je društveni odbor sklenil predlagati za delegata pri pokrajinski skupščini na Bledu tov.-co. Katarino Drol, namestnica tov.-ca. L. Baebler; pri glavni skupščini v Sarajevu pa tov. Drago Hude, namestnik tov. Egidij Schiffer. Društvenega predsednika namestnik za Sarajevu je tov. Leopold Baebler. Člani, ki so drugačnih misli, naj pošljejo eventualne predloge društvenemu odboru. — Odbor.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 5. avgusta t. l. ob 1/2 10. uri v Temenici pri Št. Vidu ob dolenski progi v prostorih g. Fajdige s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. volitev delegatov za pokrajinsko skupščino na Bledu in glavno skupščino v Sarajevu; 5. prosti predlogi in nasveti; 6. slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi pozivljje — odbor.

+ POROČILO O ZBOROVANJU PTUJ. UČIT. DRUŠTVA, KI JE OBJAVLJENO v št. 29. moramo popraviti oziroma dopolniti. — O prirodolnem pouku in osnovni šoli je predaval tov. Ivanišič, nadučitelj iz Št. Jurja ob Ščavnici. — Tov. predsednik se je spomnil poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra z rumunsko princeso Marijo. Povdaria, da je velikega pomena ta dogodek tudi radi tega, ker bo doprinesel mnogo h konsolidaciji naše države. Navzoči zaključijo trikratni »Živijo« in zapojejo »Bože pravde«. V imenu društva čestita predsednik neumorno delavnemu tov. nadzorniku Flerétu na odlikovanju z redom Sv. Save. Moški zbor na je proslavil to čestitko s pesmico »Pozdravljen«.

+ SLOVENJGRAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 22. VI. 1922 v Šmartnem pri Slovenjgradcu ob navzočnosti 27 društvenih članov.

Otvoritev: Tov. predsednik otvarja zborovanje s pozdravom na zborovalce in izraza veselje nad skoraj polnoštevilno udeležbo. Spominja se radostnega dogodka, poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra s kraljično Marijo.

Referat: »Naše podrobno delo za šolo na podlagi raziskavanja domače grude« je bil podan na podlagi praktičnih izkušenj na prav spreten način. Referent je dokazal, kako bodi domača gruda podlaga in izhodišče vsemu pouku. Le takšen pouk prinaša življenje v šolske sobe, ker navaja učence k duševni samopridobitnosti. Za dobro premišljeni referat se predsednik predavatelju iskreno zahvali.

Poročilo o seji širjega sosveta UJU noda tovariš predsednik. Pri posameznih točkah se razvije živalna debata. Zborovalci se strinjajo v vseh točkah, so tudi za dovišanje članarine s pripombo, naj bodo zato članki v »Popotniku« bolj praktične vsebine »iz šole za šolo«.

Volitev. Kot delegatka za pokr. skupščino na Bledu je bila izvoljena tov. Vau-potova, za namestrico tov. Smidova. — Na svidenje dne 19. julija v Dravogradu!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ je zborovalo dne 22. junija t. l. pri Sv. Miklavžu ob prav. poveljni udeležbi. Zastopani nista bili le dve šoli. Iz Medžimurja je prišel na zborovanje tov. Latkovič, nadučitelj v Štrigovi, navdušeno pozdravljen od naše strani.

Vdanostna čestitka kralju in kraljici. Društveni predsednik tov. Josip Rajšp se spominja v vznešenih besedah poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in N. V. kraljice Marije: društvo je poslalo vdanostno voščilo dne 8. junija potom okrajnega glavarstva.

Predavanje. Jugoslovenska Matica in slovensko učiteljstvo: predaval tov. Jos. Rajšp ter je na koncu svoje razprave izrekel željo: Vsak učitelj in vsaka učiteljica, član Jugoslovenske Matice! Isti poročevalec je tudi izčrpano poročal o zadnji seji širjega sosveta UJU.

Delegatom za II. pokrajinsko skupščino v Ljubljani dne 2. in 3. septembra t. l. je izvoljen k društvenemu predsedniku še tov. Anton Kosi, namestnikom pa tov. Ljudevit Musek in tov. Angela Porekarjeva.

Prilodnje zborovanje bo 5. oktobra v Ormožu.

Pevska vaja (prva) za moški zbor se je vršila pred zborovanjem; drugo bo sklical tov. Dom. Serajnik meseca avgusta v Ormož, tretja bo o priliki prilodnjega zborovanja.

Izlet. 18. maja t. l. je napravilo društvo poučni izlet v zgodovinsko znano mesto Čakovec. Na kolodvoru sta nas pozdravila tov. Stjepan Gorupič v imenu Medžimurskega učiteljskega društva in Božo Šaranič za združeno medžimursko učiteljstvo; odzdravil jima je naš predsednik.

Najprej smo šli k Zrinjskemu gradu, kjer nam je predaval učiteljski profesor dr. Mahorič o zgodovini čakovskega mesta, o zrinjskem gradu in njegovih gospodarih. Ogledali smo si nato čakovsko tiskarno in veliko barvarno, meščansko šolo, kjer nas je pozdravil ravnatelj Kraut, in si ogledali razstavljena ženska ročna dela učiteljice gospe Dernulc. V osnovni šoli, kjer nas je čakalo zborujoče učiteljstvo združenega medžimurskega učiteljskega društva, nas je iskreno pozdravil društveni predsednik tov. Stjepan Simundžič, učiteljstvo pa je zapelo pesem »Ujedinstvo«. V preparandiji nas je nagovoril ravnatelj Lesiak, učiteljskišniki in učiteljskečnice pa so zapeli v dobro izurjenem zboru učiteljsko himno in nežno medžimursko narodno pesem »Vehni, vehni vliolica!«

Čas je hitro potekel; šli smo k obedu, ki je bil pripravljen v Buzovcu. Tukaj so se nam pridružili prijazni hrvatski tovariši in tovarišice s svojim okrajnim šolskim nadzornikom Franjem Galičem, tako, da so bili vrtni prostori pri Gabercu popolnoma zasedeni. Vršili so se pozdravi in odzdravi, v katerih se je naglašalo potrebno edinstvo Hrvatov s Slovenci in Srbi. Kotorški pristav g. Glogovec nam je prinesel pozdrav od g. glavarja, ki radi uradne zaposlenosti ni mogel sam priti.

Učitelji in učiteljice ormoškega okraja tega sestanka ne bomo pozabili. Bilo je lepo. Hrvatsko učiteljstvo nas je slovensko sprejelo. Šlo nam je pri celem izletu z vso lubežljivostjo na roko, priskrbelo nam je pristop k že navedenim podjetjem in zavodom, priskrbelo nam izvrstnega predavatelja, pripravilo prijeten in potreben oddih ter nas slednje spremilo na kolodvor in zapelo par domorodnih pesmi v slovo. Priskrbeno hvala in na svidenje v Ormožu!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA je zborovalo 22. jun. 1922. ob navzočnosti 73 članov. V otvoritvenem govoru omenja tov. preds., da je okr. šol. svet imenoval vse kraj. šol. nadzornike, ki jih je predlagalo učiteljstvo. Pred začetkom dneva, reda opozarja tajnik članstvo, da so društvena zborovanja naš parlament, kjer se izmenjavajo misli, izčiščajo razna mnenja in dajejo smernice delovanju posameznim učnim osebam. Obžalovanja vredno je, če se predavatelje moti z medsebojnimi razgovorjanjem, še mučnejši pa so vprašujoči pogledi nepazljivcev pri glasovanjih. Da se predavateljem ne odvzema veselja do dela, naj vsak posameznik točno sledi njihovim ozvajanjem, nasprot-

no pa je zeleti, da se tov. predavatelji ne boje debat, ki so včasih plodnejše od referata samega. Treba seveda le stvarnosti.

Tov. Rudolf Horvat poda nato res. izborna poročila o »alkoholizmu in otroku«, ki se zaključijo v občem pritrjevanju s sledečo resolucijo: »Zavedajoč se pogubonosnega vpliva alkohola na mladino, zahtevamo, da se sklene zakon, ki naj prepove prodajanje alkohola mladini do 18. leta. Vsakega, ki bi se pregrešil proti temu — ter vse tiste, ki silijo otroke k pitju, naj se kaznuje najstrožje. — Isto bi želeli glede tobaka!« — Tov. Piškova si je izbrala za predavanje zgodovinsko, narodopisno in zemljepisno snov jugoslavije, ki naj v koncentrični obliki skuša pomiriti plemenske mržnje naših sorodjakov. Iz predavanja je bilo razvideti, da tovarišica sledi toku časa in da se pouk vravnava po sodobnih potrebah. Čuditi se je le, da mora kot 15letna koroška učiteljica in begunka pojašnjevati, kje in kako si je zbrala učno gradivo.

Predavanje tov. ravn. Lajovica je naperilo ost zverženemu znamenju § 79. d. š. l. u. r. proti uradnim osebam, organiziranim v kateremkoli učiteljskem uruženju in proti postopanju šolskih oblasti v disciplinarnih zadevah.

Prva resolucija glede ukinjenja § 79. ni bila sprejeta, ker je tozadevni izpreminjalni predlog že v razpravi pri viš. šol. svetu, poleg tega pa projekt šolskega zakona vsebuje zahteve po šolskih odrih. Tudi drugi resoluciji učiteljstvo ni moglo pritrjati, ker bi analogno takemu skleno morali izstopiti tudi iz političnih organizacij vsi javni funkcionarji, ki so jih politične stranke dvignile na javna uradna mesta. Sadev našega dolgoletnega trpljenja ne bomo sami uničevali, tudi kot organizirana celota nikakega strahu pred uradnimi osebami drugačnega mišljenja.

Odločno pa se je učiteljstvo zavzelo za tretjo resolucijo, ki zahteva, da se šolske oblasti ne zavzemajo za anonimne časopisne napade, še manj pa, da se na podlagi teh izdajajo striktni ukazi ali odredbe, ne da se je preje o stvari zaslišalo prizadeto šolsko oblastvo oli osebo.

Ga. Janja Miklavčičeva pojasnjuje naziranje predsednika viš. šol. sveta, ki trdi, da je učiteljstvo lahko hvaležno, če se mu z uradnimi pozvedovanji poda častno zadoščenje za neopravičene napade.

Na tajnikovo pojasnilo o časih izza Lampetove dobe, ko je deželni odbor podpisoval ovadbe junaških strahopetcev, zbor odločno vztraja na stališču, da si hoče sleherni učitelj pogledati oči v oči s pravimi napadalci, na edino pristojnem mestu, t. j. pred sodnijo, kjer se pričje zaslišujejo pod prisego. Obžalujem obenem, da najgrše nizkotnosti v napadih učiteljstva in šole krije s svojo akademsko častjo in poslansko imunostjo oseba, ki izhaja iz vrst srednješolskih učiteljev.

Za jesensko zborovanje (v oktobru) se priglasje kot referenti tov. Kramar (zgodovina Škofje Loke), tov. Brtoncer (šolski odri) in tov. Rožmanova.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LOGAŠKI OKRAJ je zborovalo dne 24. junija v Dolenjem Logatcu ob navzočnosti 44 članov.

Otvoritev. Predsednik tov. L. Punčuh je podal v kratkih besedah svoje poročilo omenjajoč, da je odbor poslal o priliki poroke Nj. Vel. brzojavno čestitko, kar so navzoči s trikratnim »Živio« vzeli na znanje. Dalje je poročal o akciji za izenačenje draginskih doklad, ki je pa dozdej žalibog ostala brezuspešna. Nato je tov. tajnik na kratko poročal o dosedanjem delovanju društva in obeh krožkov.

Samostojni predlogi tov. Kosina. Prvi se je tikal izenačenja draginskih doklad ter se je tozadevna resolucija soglasno sprejela in naložilo se je tov. tajniku, naj sestavi resolucijo z utemeljevanjem, kar prečitajo naši delegati pri pokrajinski skupščini. — Drugi predlog se je tikal izpremembe društvenih pravil v toliko, da se vrši glavno zborovanje društva le enkrat letno — meseca maja ali junija. Tudi številni krožkovih sestankov naj se omeji z ozirom na naš nepovoljni gnotni položaj. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet. Ravnotako dodatni predlog tov. predsednika, naj se člani, ki redno izostajajo, kaznujejo vsakokrat z globo 20 Din; če pa ne plačajo, se črtajo iz imenika društvenikov. — Tretji predlog je vseboval protest proti neobdržavanju okrajnih učiteljskih konferenc in nedelavnosti okrajnega šolskega sveta. V znak protesta naj bi odpadlo nadzorniško poročilo. V debato je poseglo več tovarišev, ter je bil končno sprejet tajnikov predlog, naj velja ta protest kot direktiva našim zastopnikom v okrajnem šolskem svetu.

Skrbe naj, da se za prilodnje leto vstavi

v proračun primeren znesek ter izposluje privolitvev nadrejenih oblasti. Za sedaj pa naj se zborovanje vrši po določenem dnevnemu redu.

Nadzorniškovo poročilo je podal nato tov. predsednik. Izrekel je vsemu učiteljstvu priznanje ter dal nekaj metod, navodil za posamezne predmete.

Šolski red, poročilo o niem je odpadlo ter se je naložilo stalnemu odboru, naj ga sestavi.

Poročilo knjižničnega odbora je podal tov. Punčuh ter se je na njegov predlog sklenilo naj si odbor nabavi hektograf.

V stalni odbor so bili nato izvoljeni tov. Česnik, Stegovec, Skubic, Kalmusova in Zwölfova. Za delegatino k pokrajinski skupščini je bila izvoljena tov. Močičeva iz Cerknice.

Razstava. Ogledali smo si nato krasno urejeno razstavo, kjer so največjo pozornost vzbujali poleg risarskih, izdelki deških in dekliških ročnih del. Pri tem nam je tov. Hvala poročal o gojitvi deških ročnih del.

S himno »Bože pravde« se je zaključilo to krasno uspešno zborovanje. Nato smo imeli skupen obed, pri katerem nas je zabaval orkester tov. Hladnika iz Žirov. Ves čas je vladalo zelo animirano razpoloženje — na predlog tov. Punčuha se je poslala brzojavna čestitka našim tov. Ganglu, Jelencu in Dimniku, ki so baš te dni preli visoka odlikovanja.

+ UČITELJSKA DRUŠTVA ZA OKRAJE MARENBERG, MEŽIŠKO DOLINO IN SLOVENJGRADEC so zborovala dne 19. julija t. l. v Dravogradu.

Otvoritev: Predsednik mežiškega društva tov. Močnik otvori zborovanje in pozdravi vse udeležence, posebno tov. Hunka iz Maribora.

Volitev: Za predsednika skupnega zborovanja se izvoli senior Slovenjgračanov tov. Vrečko Fran. podpredsednikom zapisnikarjem tov. Arnuševa M. in tov. Šerbec Josip.

Predavanja: Sledilo je predavanje tov. ravnatelja D. Humeka iz Maribora o temi: Risanje kot svetovni jezik, ki ga naj vsak učitelj zna in uporablja. Predavatelj je v temeljitem predavanju priporočal malo govorenja in veliko risanja skoro pri vseh predmetih — razven slovnici. Podal nam je tudi navodila, kako naj se te shematične risbe izvršujejo. V II. delu svojega predavanja o rokotvornem pouku nam je navedel iz svojih izkušenj kako naj se izdeluje in popravlja razno gospodarsko orodje etc. — Tov. predsednik Fr. Vrečko se mu za izborna in premišljena predavanja iskreno zahvali.

Sledil je referat tov. Mencina o temi: Delo obmejnega učiteljstva. V svojem obširnem idealno zasnovanem govoru, ki je kazal v predmetu izvrstnega, trudoljubnega veččaka, je referent predlagal ustanovitev odbora, ki bi naj pospeševal, oz. nadziral delovanje kulturnih društev v obmejnih krajih. Pozneje naj bi se njega delovanje razširilo tudi po drugih okrajih. Želi se, da bi tov. predavatelj podal svoje predavanje v celoti v posebni brošuri, ker je eminentno vzgojnega pomena.

V pripravljalni odbor za obe obmejni društva so se izvolili iz marenberškega društva tovariši Golob, Lešnjik in Womer, iz mežiškega pa tovariši Döbersek, Feinig in Košir. Tov. Mencinu pa se je predsednik in ves zbor toplo zahvalil.

Nato je govoril tov. Möderndorfer o domovinskem principu in o vzgoji z ozirom na domačo grudo. Predložil je tudi več tabel iz svojega šol. okoliša. Slednjic je priporočal oživitvi mladinski list »Mlada Jugoslavija«. O važnosti naše mornarice je govoril tov. Krajinik.

Tov. Möderndorfer je predlagal sestavo resolucije glede izboljšanja našega gnotnega položaja. Resolucijo naj proučijo vsa na zborovanju navzoča društva posamično in jo potem predložijo UJU.

O ustanovitvi »Učit. doma« v Mariboru je poročal tov. Hren iz Maribora. Njegovo poročilo je bilo zelo razveseljivo, kajti naše želje se bodo kmalu uresničile. Ne bo se namreč postavilo impozantne stavbe, marveč zidati se bo pričelo po naviljonih.

Sklep: Tov. predsednik zaključil zborovanje ob 17. uri zahvaljuj se vsem, posebno pa onim, ki so vztrajali do konca zborovanja in želi vsem všele počitnice.

+ DRUŠTVO UČITELJIC MEŠČ. IN OSN. ŠOL. UČITELJIC ŽEN. ROČ. DEL IN OTROŠKIH VRTNARIC je zborovalo 2. julija t. l. v Mariboru ob lepi udeležbi. Prišlo so celo učiteljice iz oddaljenih krajev, kakor iz ormoškega okraja in celo iz Celja.

Predsednica pozdravi navzoče ob pravomnočnem zborovanju, izreka

upanie, da bode vladala med članicami prava sesterska ljubezen vzajemnost in požrtvovalnost brez ozira na naziranje in službeno kategorijo. — V obširnem poročilu poda sliko dolgoletne borbe za potrditev pravih: o polletnem odborovem delovanju o različnih dopisih, ki so se odposlali in dobili; o stanju borbe za enakopravnost omoženih učiteljic z neomoženimi ter o seji širjega sosveta UJU nov. Ljubljana.

Predavanje: Socialno delo učiteljice, se je odložilo na jesensko zborovanje v začetku šolskega leta, ker se hoče k temu zborovanju povabiti tudi ženski naraščaj učiteljica. Tokrat pa nam je vzelo mnogo časa ogledovanje razstave ročnih in risarskih del Cankariev meščanske in osnovne šole. Ta razstava je bila občudovana vredna po svoji dovršenosti in raznovrstnosti.

Sprejeli so se sledeči predlogi:

1. Učiteljice protestirajo, da se v Mariboru nastavlja take poročene učiteljice, ki imajo soroge različnih stanov ali se omože le vsled tega, da potem v mestu ostanejo. Tam ne službujejo iz življenjske potrebe, ker njih soprogi sami dobro zaslužijo. Pri oddaji službenih mest se naj umnošteva službena doba in kvalifikacija, potem šele rodbinske razmere.

2. Učiteljice ženskih ročnih del naj dobe tudi na nesistimiziranih mestih času primerno nagrado.

3. Društvo učiteljic začne zbirati rezervni fond za bolne učiteljice, ki so v sili.

Ali je vaša šola že vposlala prispevek za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«? Ko dajemo druškim, dajmo tudi sebi!

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

—lu M. L. v C. Ker sta došla za pok. tov. Z. dva nekrologa, smo oddali že prvega v tisk. Oprostite! Na željo vrnemo.

—lu Gradiva se je toliko natrpalo, da morajo naši tov. dopisniki pač potrpežljivo počakati, da pridejo vsi na vrsto.

A. L. v St. Isto.

L. R. Zagorje. V Vaši zadevi se izvolite obrniti naravnost na ravnateljstvo.

A. V. v V. Pošljite, da vidimo.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Izšla je 4. čtanka za 4. in 5. šolsko leto. Sestavil Andrej Rapč. Cena 20 Din. Izdala in založila Učiteljska Tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 195.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta z dne 16. 6. 1922, št. 7175 se razpisuje v stalno nameščenje:

nadučiteljska služba na štirirazrednici na Ljubnem.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti do

20. avgusta 1922

pri krajnem šolskem svetu na Ljubnem v Gornji Sav. dolini.

Okrajni šolski svet Gornji grad,

dne 14. julija 1922.

Predsednik: Dr. Žužek, I. r.

RISANKE

iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à Din 1'50.

razprodaja

Učiteljska tiskarna v Ljubljani,

Pri večjem naročilu popusti!